

REMISSVAR

2020-10-23

Dnr: BO 2020-0214-1

Utbildningsdepartementet

Betänkandet Stärkt kvalitet i fritidshem och pedagogisk omsorg (SOU 2020:34)

(dnr U2020/o3811/s)

Barnombudsmannen har beretts tillfälle att inkomma med ett remissvar på Betänkandet stärkt kvalitet och likvärdighet i fritidshem och pedagogisk omsorg. Barnombudsmannen yttrar sig med utgångspunkt i uppdraget att företräda barns och ungas rättigheter utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen).

Enligt barnombudsmannens mening har utredningen gjort en omfattande och välvägd analys utifrån utredningens uppdrag där olika perspektiv som är centrala presenteras och bedöms. Vi vill dock framföra några synpunkter enligt följande.

I propositionen till inkorporering av barnkonventionen tydliggörs att lagstiftaren ska beakta och synliggöra barnkonventionen genom att i förarbeten göra en tydlig koppling till rättigheterna i konventionen.¹ Det är viktigt att hänsynstagandet till konventionens olika delar kommer till uttryck i förarbeten och i statliga utredningar.

I utredningen finns en bedömning av konsekvenser för barn och i samband med detta berörs ett flertal artiklar i barnkonventionen (avsnitt 12.2.9). Barnombudsmannen ser positivt på detta men bedömer att tydligare kopplingar till barnkonventionen kunde ha gjorts genom att referera till relevanta artiklar i konventionen i fler avsnitt. Ett av utredningens huvudsakliga uppdrag handlar om att öka likvärdigheten i fritidshemmen och inom den pedagogiska omsorgen. I avsnitt 3.4 som gäller kvalitet och likvärdighet kunde det till exempel ha funnits med en hänvisning och resonemang om barnkonventionens artikel 2 som uttrycker att barn inte får diskrimineras och har rätt till likvärdiga villkor. En av grundprinciperna i barnkonventionen är artikel 12 som säger att barn har rätt att komma till tals och få sina åsikter beaktade utifrån ålder och mognad. Barnombudsmannen bedömer därför att utredningen kunde ha fört ett resonemang om i vilka delar barns åsikter borde ha inhämtats

¹ Prop. 2017/18:186 s. 74.

eller inte samt vilka överväganden som utredningen gjort kring detta. Barns åsikter kan inhämtas på olika sätt, inte bara genom direkta samtal med barn utan även genom att exempelvis ta del av forskning eller liknande där barns åsikter framgår.

Barnombudsmannen delar utredningens bedömning om att ett allmänt fritidshem, med samma modell som i förskolan, bör införas på sikt (avsnitt 3.6). Fritidshemmen har enligt skollagen ett kompensatoriskt uppdrag som syftar till och ge stöd och stimulans så att alla barn ges bästa möjliga förutsättningar att utifrån sina behov och förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål. I utredningen nämns att barn som har föräldrar som inte arbetar eller studerar inte alltid ges möjlighet till den undervisning som fritidshemmen erbjuder. Det framgår också att barn som bor i områden med ett brett utanförskap i lägre grad är inskrivna i fritidshem. Det kan även finnas barn som befinner sig i andra utsatta situationer som inte kan eller får delta i fritidshemmens verksamhet. Skälen till vår bedömning är att ett allmänt fritidshem är i linje med barnkonventionens intentioner. Av barnkonventionen framgår att barn ska växa upp under förhållanden som främjar varje individs möjligheter att nå sin fulla potential. Rättigheterna i barnkonventionen handlar bland annat om rätt till utbildning, rätt till bästa uppnåeliga hälsa, rätt till skäliga levnadsvillkor, rätt till delaktighet och rätt till skydd mot våld med mera. Varje barn har också rätt att växa upp under förhållanden som främjar varje individs möjligheter att nå sin fulla potential.

Elisabeth Dahlin
Barnombudsman